

BESKÆFTIGELSE 24. juli 2024

Unge med fritidsjob på CV'et får en bedre start på voksenlivet – uanset social baggrund

Unge, der har haft et fritidsjob i løbet af grundskolen, klarer sig bedre i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet end unge, der ikke har haft et fritidsjob. Det gælder på tværs af sociale klasser.

Kontakt

Analysechef

Emilie Damm Klarskov

📞 27 35 85 95

✉️ ead@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

ANALYSE

Udarbejdet af

Emilie Damm Klarskov

Analysechef

Adrian Høegh-Andersen

Stud.polit.

Hovedkonklusioner

- Ca. hvert andet barn født i 2000 af forældre med erhvervsfaglige eller korte videregående uddannelser har haft et fritidsjob i løbet af grundskoleårene. Blandt børn af akademikere gælder det hver tredje.
- Opdelt på sociale klasser er det flest børn af arbejderklassen og middelklassen (ca. halvdelen), der har haft et fritidsjob i løbet af grundskolen. I overklassen er det kun ca. en tredjedel af børnene.
- 22-årige med et tidligere fritidsjob på CV'et har oftere en god tilknytning til arbejdsmarkedet end 22-årige uden. Således står 14 pct. af unge uden tidligere fritidsjob uden for arbejdsstyrken, mens det gælder for 8 pct. af unge med tidligere fritidsjob.
- 22-årige med et fritidsjob på CV'et har oftere fuldført mindst en ungdomsuddannelse end 22-årige uden tidligere fritidsjob. Især har flere fuldført en erhvervsuddannelse. Det gælder på tværs af sociale klasser.

Om analysen

Igennem den seneste tid har fritidsjob været til debat. I kampen, for at flere unge skal få en uddannelse og en stærk arbejdsmarkedstilknytning, er fritidsjob fra mange sider blevet foreslået som en del af løsningen. Senest er regeringen kommet med et udspil for at få flere unge til at tage et fritidsjob.

I denne analyse undersøger vi dels, hvilke unge der har et fritidsjob og dels, hvordan de unge efterfølgende klarer sig. Det sidste opgøres ud fra de unges uddannelses- og beskæftigelsesmæssige status som 22-årige.

Vi følger unge født i årgang 2000, som har gået i dansk udskoling, og vi definerer fritidsjob som beskæftigelse i løbet af skoleårene i udskoling (7.-9. klasse) og evt. 10. klasse. Da vores outcome bl.a. er, om man har fuldført en ungdomsuddannelse, er fritidsjob under en eventuel ungdomsuddannelse ikke medtaget.

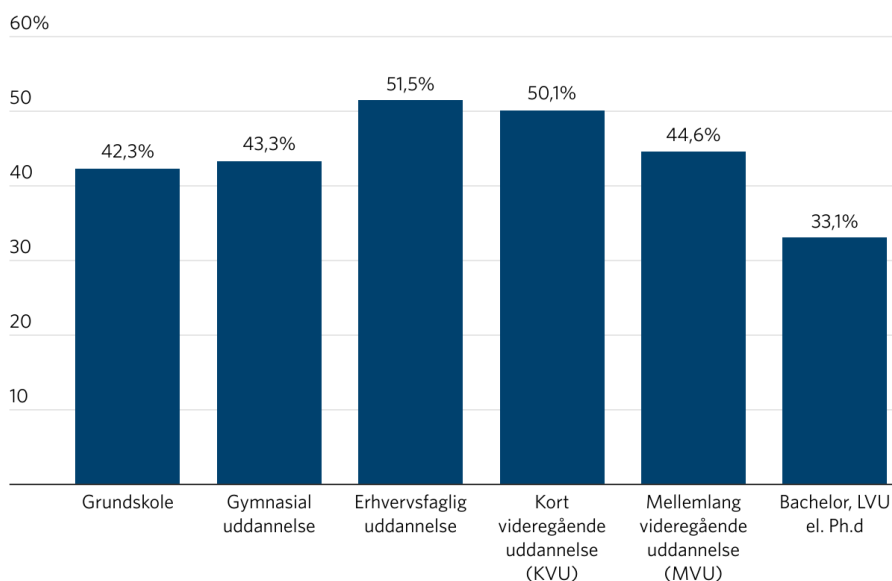
Børn af faglærte har oftest fritidsjob

Figur 1 viser andelen af unge, som har haft et fritidsjob i grundskolen, fordelt på deres forældres højeste fuldførte uddannelse. Mens 45 pct. af alle unge har haft et fritidsjob, er der store forskelle på tværs af forældres uddannelse. Blandt unge med faglærte forældre eller forældre med korte videregående uddannelser har ca. halvdelen haft et fritidsjob. Omvendt har kun hver tredje fra et akademikerhjem haft fritidsjob.

FIGUR 1

Børn af forældre med længst uddannelse har i mindre grad fritidsjob

Figuren viser andelen af personer født i 2000, der har haft et fritidsjob i løbet af grundskolen, fordelt efter deres forældres højeste fuldførte uddannelse i 2013.

Anm.: Se metodeboks 1 for definitioner og afgrænsninger. Procenter for i alt kan afvige fra andre figurer pga. afrunding.
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

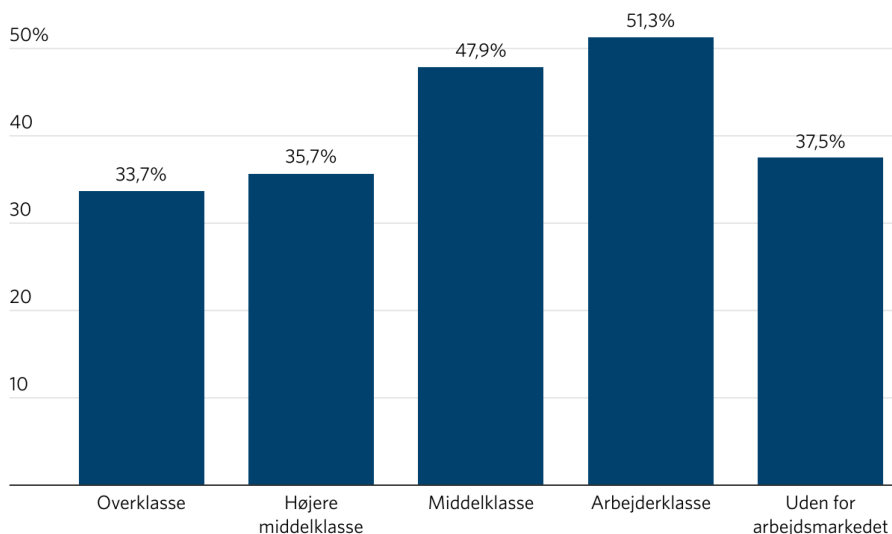
Unge fra arbejderklassen har oftest et fritidsjob

Også fordelt på sociale klasser, der er en inddeling af befolkningen på baggrund af uddannelse, indkomst og arbejdsmarkedstilknytning, er der stor forskel på, hvor mange der har haft fritidsjob i grundskolen. Omkring hver tredje unge fra overklassen og den højere middelklasse har haft fritidsjob, mens det gælder for ca. halvdelen af middelklassen og arbejderklassen. 37,5 pct. af unge med forældre uden for arbejdsmarkedet har haft fritidsjob.

FIGUR 2

Unge fra arbejderklassen har oftest et fritidsjob

Figuren viser andelen af personer født i 2000, der har haft et fritidsjob i løbet af grundskolen, fordelt efter deres families klasse i 2013.

Anm.: Se metodeboks 1 for definitioner og afgrænsninger. Procenter for alle unge kan afvige fra andre figurer pga. afrunding.
 Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

Unge med fritidsjob på CV'et får oftere en ungdomsuddannelse

I den næste del af analysen undersøger vi, hvordan unge med og uden et tidligere fritidsjob har klaret sig i uddannelsessystemet som 22-årige. Figur 3 viser den højest fuldførte uddannelse som 22-årig fordelt på, om de unge har haft et fritidsjob eller ej.

Mere end hver femte uden fritidsjob har ikke anden uddannelse end grundskolen som 22-årig. Det samme gælder for 16 pct. af unge, der tidligere har haft et fritidsjob. Det er en forskel på ca. 6 procentpoint.

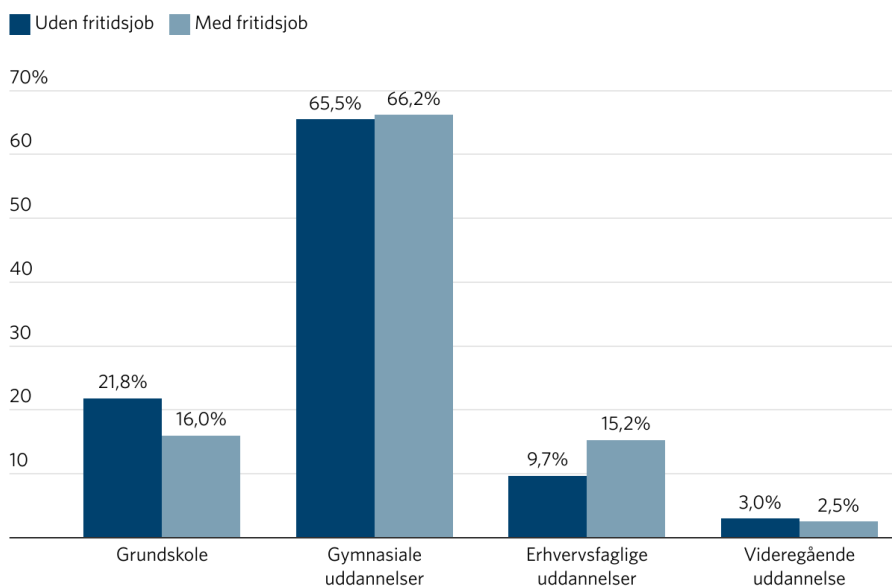
Omtrent samme forskel – dog med omvendt fortegn – ses i andelen af unge, der har fuldført en erhvervsuddannelse som 22-årig. Det gælder nemlig for knap 10 pct. af de unge, som ikke har haft et fritidsjob, og for godt 15 pct. af unge med et fritidsjob på CV'et. Andelen med en gymnasial eller videregående uddannelse er omtrent ens på tværs af unge med og uden fritidsjob. Forskellen på unge

med og uden fritidsjob er altså primært en forskydning mellem det ikke at få en uddannelse og at blive faglært.

FIGUR 3

Unge uden tidligere fritidsjob er oftere ufaglærte som 22-årige

Figuren viser andelen af personer født i 2000, der enten har haft eller ikke har haft et fritidsjob i løbet af grundskolen, fordelt efter deres højest fuldførte uddannelse i 2022.

Anm.: Se metodeboks 1 for definitioner og afgrænsninger.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

Unge, der har haft et fritidsjob, bliver oftere faglærte

At flere unge med et tidligere fritidsjob får en uddannelse udover grundskolen, gælder på tværs af sociale klasser. Det fremgår af Tabel 1, som viser den højest fuldførte uddannelse som 22-årig fordelt på tidligere erfaring med fritidsjob og den unges sociale klasse som 13-årig.

Der er store forskelle på, hvordan de unges uddannelsesstatus er på tværs af sociale klasser, og generelt er der færre unge i overklassen og den højere middelklasse, som står uden anden uddannelse end grundskolen, end der er i de øvrige klasser. I alle sociale klasser gælder det dog, at der er færre unge med tidligere fritidsjob, som ikke har anden uddannelse end grundskolen. I arbejderklassen er andelen af

ufaglærte 22-årige således næsten 9 procentpoint lavere blandt unge, der har haft et fritidsjob end blandt unge, der ikke har.

Unge med forældre uden for arbejdsmarkedet har generelt større risiko for at stå uden anden uddannelse end grundskolen, når de er 22 år, men mens 41,1 pct. af de unge uden fritidsjob ikke har fuldført mindst en ungdomsuddannelse, gælder det for 31,5 pct., der har haft et fritidsjob.

Mens færre unge med tidligere fritidsjob er ufaglærte, er der til gengæld flere, som har fuldført en erhvervsuddannelse. Den største relative forskel på andelen, der får en erhvervsuddannelse, er i overklassen, hvor andelen af faglærte er 2,6 gange højere blandt de unge, der har haft et fritidsjob, end blandt dem uden.

TABEL 1

Unge, der har haft et fritidsjob, bliver oftere faglærte

Tabellen viser andelen af personer født i år 2000, der har fuldført en bestemt slags uddannelse i 2022, fordelt efter deres families klasse i 2013 og efter om de haft et fritidsjob (+) eller ej (-) i løbet af grundskolen.

	Overklasse		Højere middelklasse		Middelklasse		Arb
	-	+	-	+	-	+	
Grundskole	5,4%	5,3%	9,4%	6,9%	16,7%	12,4%	27,9%
Gymnasiale uddannelser	87,6%	84,0%	83,6%	83,9%	70,7%	72,1%	54,5%
Erhvervsfaglige uddannelser	3,2%	8,5%	3,7%	6,6%	9,7%	13,5%	14,8%
Videregående uddannelse	3,8%	2,1%	3,3%	2,6%	3,0%	2,1%	2,8%

Anm.: Se metodeboks 1 for definitioner og afgrænsninger. Et ' - ' angiver, at en person ikke har haft et fritidsjob. Et ' + ' angiver, at en person har haft et fritidsjob. Procenter summer nødvendigvis ikke til 100% pga. afrundinger. Længere uddannelse dækker over KVVU'er, MVU'er, LVU'er samt bachelorgrader.

Tablet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

Tidlig arbejdsmarkedserfaring følger de unge ind i voksenlivet

I analysens sidste del ser vi på arbejdsmarkedstilknytningen som 22-årig fordelt på, om de unge har haft et fritidsjob eller ej.

Blandt unge, der tidligere har haft et fritidsjob, er knap 8 pct. uden for arbejdsstyrken (inkl. ledighed). Blandt unge uden fritidsjob i grundskolen er tallet næsten 14 pct., dvs. en forskel på 6 procentpoint. Omvendt er flere unge med fritidsjob i bagagen i beskæftigelse som 22-årig. Det gælder for knap 40 pct. mod 31,6 pct. af de unge uden fritidsjob.

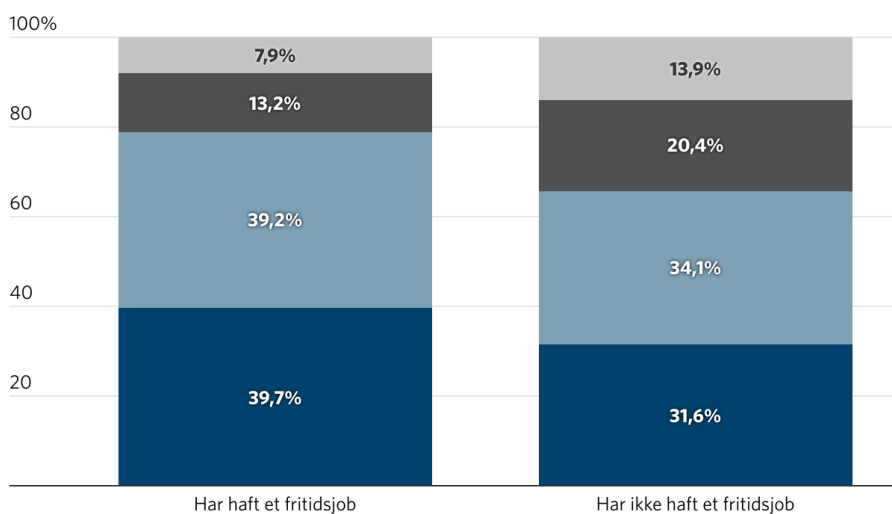
Også blandt personer under uddannelse er der en forskel mellem unge med og uden tidligere fritidsjob: Unge, der havde et fritidsjob i grundskolen, har nemlig oftere et job ved siden af deres uddannelse. Det fremgår af Figur 4.

FIGUR 4

Unge, der har haft et fritidsjob, er mere aktive på arbejdsmarkedet både under og uden for uddannelse

Figuren viser andelen af personer født i år 2000, der har en bestemt socioøkonomisk status i 2022, fordelt efter om de har haft et fritidsjob eller ej i løbet af grundskolen.

■ Lønmodtager el. selvstændig ■ Under uddannelse med studiejob ■ Under uddannelse uden studiejob
■ Uden for arbejdsstyrken el. arbejdsløs

Anm.: Se metodeboks 1 for definitioner og afgrænsninger. I kategorien uden for arbejdsstyrken el. arbejdsløs udgør arbejdsløse i begge tilfælde 0,7 pct.-point.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

Fritidsjob styrker tilknytningen til arbejdsmarkedet i voksenlivet

I Tabel 2 ses det, at resultaterne fra Figur 4 gælder på tværs af social baggrund. Blandt unge, der er vokset op med forældre uden for arbejdsmarkedet, er der f.eks. næsten dobbelt så mange, der står uden for arbejdsstyrken blandt dem, der ikke har haft et fritidsjob som blandt dem, der har. Når der på tværs af social baggrund (bortset fra blandt unge med forældre uden for arbejdsmarkedet) er færre, der er under uddannelse i gruppen med tidligere fritidsjob, kan det delvist forklares af, at flere unge med fritidsjob allerede har afsluttet en erhvervsuddannelse og er i beskæftigelse.

Unge, der har haft et fritidsjob, står sjældnere uden for arbejdsmarkedet på tværs af sociale klasser

Tabellen viser andelen af personer født i år 2000, der har en bestemt socioøkonomisk status i 2022, fordelt efter deres families klasse i 2013 og efter om de haft et fritidsjob (+) eller ej (-) i løbet af grundskolen.

	— Overklasse —		Højere middelklasse		— Middelklasse —		Arb
	-	+	-	+	-	+	
Lønmodtager el. selvstændig	20,1%	27,7%	23,6%	31,1%	34,3%	39,2%	36,6%
Under uddannelse	72,3%	67,0%	66,6%	62,8%	53,9%	53,2%	48,7%
- med studiejob	44,0%	50,0%	39,8%	45,5%	33,9%	39,5%	32,2%
- uden studiejob	28,3%	17,0%	26,8%	17,3%	20,0%	13,7%	16,5%
Arbejdsløs	0,0%	0,0%	0,2%	0,6%	0,6%	0,5%	1,1%
Uden for arbejdsstyrken	8,2%	5,3%	9,6%	6,1%	11,2%	7,0%	13,8%

Anm.: Se metodeboks 1 for definitioner og afgrænsninger. Et ' - ' angiver, at en person ikke har haft et fritidsjob. Et ' + ' angiver, at en person har haft et fritidsjob. Procenter summer nødvendigvis ikke til 100% pga. afrundinger.

Tablet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

Metode

Sådan har vi gjort

I analysen kortlægger vi omfanget af personer født i år 2000, der har haft et fritidsarbejde sideløbende med, at de har været under uddannelse i grundskolen. Et fritidsjob er defineret ved, at en person i gennemsnit, i løbet af mindst ét skoleår, har arbejdet to eller flere timer ugentligt.

- Grundpopulationen er alle personer, der er født i år 2000. Personerne følges, fra de fylder 13 år, til og med de er 17 år gamle, og indgår kun i populationen, hvis de er registreret i befolkningen igennem hele forløbet. Grundpopulationen er lavet pba. Befolkningsregisteret (BEFK).
- Grundskoleforløb for 6. - 10. klasse er opgjort pba. registeret for specialundervisning (UDSP). Personer er ikke inkluderet i skoleår, hvor de har gået i specialklasse og/eller på specialskole eller dagbehandlingstilbud og behandlingshjem.
- Arbejdstid er kortlagt pba. af lønmodtagerregisteret (BFL). Ugentligt arbejdstid er givet ved antal løntimer udført i løbet af et skoleår delt med antal uger i løbet af skoleåret. Beskæftigelse i løbet af juli tælles dermed ikke som fritidsarbejde.

Populationen udgøres dermed af 64.987 unikke personer, hvis grundskoleforløb og beskæftigelsesforløb for 6.-10. klassetrin er opgjort.

Efterfølgende flettes informationer om personen selv i år 2022 og personens forældre i år 2013 til. Der er tale om følgende variable:

- Højest fuldførte uddannelse den 1. oktober 2022
- Igangværende uddannelse den 1. oktober 2022
- Socioøkonomisk status den 31. november 2022
- Forældres højest fuldførte uddannelse den 1.oktober 2013
- Familiens klasse opgjort i 2013

Efter at personer, der ikke er en del af befolkningen i 2022, er sorteret fra, udgøres populationen af 64.251 unikke personer. Da det ikke er alle, der har information vedrørende mindst en af deres forældre, vil nogle tabeller/figurer være lavet på færre

personer. Det fremgår af den enkelte tabel/figur.